

B.

Mødet den 20. Juni 1940.

(For lukkede Døre).

Fraværende: K. Moustén, Chr. Nielsen og S. F. Sørensen.

1. (J. Nr. 136—1940). Indenrigsministeriets Samtykke til Kommunens **Garanti for Statslaan** til 14 Fiskere.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 63—1940). Indenrigsministeriets Samtykke til **Optagelse af et Laan** hos Statsanstalten for Livsforsikring.

Følgende Skrivelse forelæa:

»I Skrivelse af 4. Maj d. A. (J. Nr. 63—1940) har Byraadet anholdt om Indenrigsministeriets Samtykke til, at Aarhus Købstadkommune hos Statsanstalten for Livsforsikring optager et Laan paa 1,1 Mill. Kr.

Laanet, der vil blive udbetalt til Kurs 86,75, skal afdrages i Løbet af 30 Aar med $\frac{1}{60}$ halvaarligt og forrentes i de første 13 Halvaars-terminer med $2\frac{1}{2}\%$ halvaarligt og derefter i Resten af Laanetiden med 2% halvaarligt. Den effektive Rente af Laanet andrager ca. 3% halvaarligt. Laanet skal være uopsigeligt fra Anstaltens Side, medens det af Kommunen skal kunne opsiges med 1 Aars Varsel til Indfrielse i en 11. Juni eller 11. December Termin.

Det fremgaar af Sagen, over hvilken man har brevvekslet med Krigsministeriet, at Laanets Provenu oprindelig agtedes anvendt til Dækning af Udgifterne ved Opførelsen af den projekterede nye Kaserne paa Skejby Mark, idet Byraadet dog forbeholdt sig, saafremt der blev truffet Beslutning om, at Kasernebyggeriet ikke skal fremmes, at anholde om Indenrigsministeriets Godkendelse af Anvendelse af Laanets Provenu til et andet Formaal.

Ved et den 27. Maj d. A. afholdt Møde mellem Forsvarsministeren, Indenrigsministeren og Aarhus Byraads Budgetudvalg blev der truffet Beslutning om, at Opførelsen af den nye Kaserne paa Skejby Mark under Hensyn til de herskende ekstraordinære Forhold og til de i Landet værende begrænsede Beholdninger af særlige Bygningsmaterialer saasom Jern, Sanitetsvarer m. v. indtil videre skulde stilles i Bero.

I denne Anledning meddeler Indenrigsministeriet herved Samtykke til, at Købstadskommunen optager det omhandlede Laan, idet tilføjes, at man forventer at modtage Indstilling fra Byraadet med Hensyn til Anvendelse af Laanets Provenu.

Ministeriet meddeler derhos i Overensstemmelse med Byraadets Indstilling Samtykke til, at Byraadet i den Obligation, som udstedes for Laanet, og hvoraf man forventer at modtage en Genpart, forpligter sig til om fornødent at foretage ekstraordinær Skatteudskrivning til Opfyldelse af Købstadskommunens Forpligtelser ifølge Obligationen.

Statsanstalten for Livsforsikring er underrettet om foranstaaende.«

Borgmesteren meddelte, at der i nær Fremtid vilde komme Forslag om Laanets Anvendelse, idet Kasernebyggeriet nu var stillet i Bero.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 113—1940). Meddelelse fra Aarhus Idræts-park om, at Idrætsparken vedstaar sin Kautio-n for Laan til **Aarhus Baneklub**.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 426—1940). Indstilling fra Socialudvalget angaaende Licitationstilbud over en **Tilbygning til Socialkontoret**.

Det indstilles at overdrage Arbejdet til føl-gende:

Murer-, Tømrer-, Snedker-, Maler-,
Blikkenslager- og Glarmesterarbejdet:

Murermester S. A. Klostergaard &

Søn for 31845,00 Kr.

Staalvinduer og Døre:

A/S Frichs for 2351,00 »

Linoleumsarbejde:

A. Højlund Carlsen for 2822,00 »

Varmeanlæg:

B. A. Olesen for 10615,15 »

Sanitet:

Rørlæggernes coop. Forretning for 1440,25 »

Isolering:

Chr. Pedersen for 1219,50 »

Elektr. Installation:

Aksel Nielsen for 3406,46 »

Kommunens Kloakarbejde 2500,00 »

Køb af Belysningslegemer 1700,00 »

Boilere til Fjernvarme 4500,00 »

Ialt ... 65999,36 Kr.

Borgmesteren oplyste, at der var be-regnet 50000 Kr. hertil, som skulde budgetteres

de to første Aar. Nu blev det 16000 Kr. dyrere, og dette Beløb maatte ogsaa paaføres Budgettet.

I. C. Sørensen erindrede om, at det egentlig var en Aftale, at saadanne Overskridelser skulde dækkes ved Besparelser paa andre Dele af Budgettet, og det burde maaske drøftes i Budgetudvalget.

Borgmesteren svarede, at man godt kunde drøfte det, men det var vel tvivlsomt, om der kunde spares noget særligt her. Men man skulde vel inden længe have en Forhandling med Socialudvalget, og saa kunde Spørgsmaalet berøres.

Indstillingen vedtoges.

5. (J. Nr. 419—1940). Indstilling fra Skoleudvalget angaaende Licitationsstilbud paa Bygningsarbejder ved **Marselisborg Skole**.

Følgende Indstilling forelaa:

Varmeanlæg: Stanley Jensen for 38241,66 Kr.
Isolering af Varmeanlæg: Bahn & Ostenfeld for 3622,20 Kr.

Murerarbejde ved Tilbygning: Klostergaard Sørensen for 5366,00 Kr.

Tømrerarbejdet ved do.: J. H. Siig for 694,00 Kr.
Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 379—1940). Indstilling fra Brolægningsudvalget angaaende 2 ledige **Droskeholdepladser**.

Følgende Indstilling forelaa:

1. Niels Gothard Mogensen.
2. Marius P. Hjortshøj.
3. Ejner Rud. Thomsen.
4. C. J. Rosenørn Nielsen.
5. F. C. Jensen Brandtoft.
6. Hans Chr. Jensen.

Tiltraadtes.

7. (J. Nr. 311 og 312—1940). Andragende fra Biludlejer C. Parnset om Tilladelse til at lade indregistrere 2 Vogne som **Lillebiler**.

Fra Brolægningsudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Af offentlige Drosker findes her i Byen for Tiden ca. 50 Lillebiler og 44 Taxavogne, hvilket under de nuværende Forhold maa siges at være passende. Udvalget kan derfor ikke anbefale, at der indregistreres yderligere Køretøjer til offentlig Færdsel.«

Kunde ikke bevilges.

8. (J. Nr. 10²—1940). Indstilling fra Udvalget angaaende **Valg til forskellige Hverv**.

Følgende Indstilling forelaa:

»Til Medlem af Aarhus Amts Skoleraad: Skomager Jens Madsen og til Suppleant for ham Murer S. F. Sørensen. — Samtidig indstilles, at der som ny Suppleanter for Overlærer J. Riber og Hospitalsforstander Frk. M. Thomsen vælges henholdsvis Skolebestyrer Fru K. Nordby, Mørksgade 20, og Kontorchef Oluf Nielsen, Marselis Boulevard 22. — Valgene gælder for Tiden indtil 1. April 1941.

til Medlem af Bestyrelsen for Sjelles Legat: V. Jaquet, for Tiden indtil 1. Juni 1944.

til at afgive Votum til Kapitelstaksten:

Købmand J. P. Knudsen, for Tiden indtil 1. Maj 1943.

til Medlem af Nævningeaarslisteudvalget: Vald. Kloster, V. Jaquet, Suppleant, for Tiden indtil 1. Maj 1943.

til Voldgiftsmænd for Jagtafløsningen:

Sporvejsdirektør Falk,
Landsretssagfører C. Holst Knudsen,
for Tiden indtil 1. Juni 1943.

til Hegnssynsmænd:

Landsretssagfører Arthur Christensen, Formand,
Vognmand Martin Jensen,
Tømrer Kaasgaard,

Suppleant:

J. P. N. Siig,

for Tiden indtil 1. Juni 1943.

til Vandsynsmænd:

Landsretssagfører Knud Rønnow,
Landinspektør Rørholm,
for Tiden indtil 1. Juni 1944.

til Jordboniteringsmand:

Stadsgartner Sandberg, for Tiden indtil 1. Juni 1946.«

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 263—1940). Forslag til Moratorium for Restauratøren i »Vennelyst«.

Fra et Kreditorudvalg forelaa følgende Skrivelse:

»Idet vi henviser til den i Dag stedfundne Forhandling med det ærede Udvalg, skal vi tillade os at fremsende Redegørelse for den Maade, vi har tænkt os en midlertidig Rekonstruktion af Forholdene i Vennelyst ordnet paa.

1. Alle Kreditorer og Kautionsister gaar med til fuldstændig og rentefri Indfrysning af deres Tilgodehavender foreløbig indtil 1. Januar 1941.

2. Alle Vareleverancer samt Lys og Brændsel betales kontant.

3. Alle Lønninger og Gager ligeledes.

4. Renter af Banklaan og Kassekredit ligeledes.

5. Der søges ordnet med Toldvæsenet en rimelig Afvikling af Omsætningsskatten (ved allerede førte Forhandlinger med Toldinspektøren har denne lovet at anbefale en saadan Ordning).

6. Aarhus Kommune suspenderer Lejeafgiften fra 1. Maj 1940 til 1. Januar 1941, dog kun for saa vidt der ikke efter ovennævnte Driftsform finder Overskud Sted. Fremkommer der et saadant, skal dette først anvendes til Betaling af Lejeafgift, forud for alle indefrosne Beløb. Vi er dog indforstaaet med, at Huslejekautiionisterne hæfter for Maj, Juni og Julis Husleje.

Idet vi iøvrigt heviser til det tilsendte Regnskab med Beretning, skal man høfligst anmode Parkudvalget om at anbefale en saadan Ordning.«

Anbefalet af Parkudvalget.

Budgetudvalget indstiller at tiltræde Forslaget paa følgende Vilkaar:

1. at alle Kreditorer tiltræder Ordningen, og at Kautiionisterne for Lejen vedstaar deres Kautiion uanset Kommunens Tiltrædelse af Ordningen,
2. at Renter og Provision af Kassekredit og Banklaan ikke betales af Restauratør Kaj Hansen, saa længe Moratoriet er løbende, og
3. at Kommunens Reviser naar som helst skal have Adgang til »Vennelyst«s Regnskaber og de dertil hørende Bilag.

Johanne Berg meddelte, at Parkudvalget havde haft et Møde med Kreditorudvalget og havde lovet at anbefale Ordningen. Nu havde Budgetudvalget imidlertid krævet visse Ændringer, hvorfor Sagen igen maatte drøftes med Kreditorerne, og det var ikke givet, at disse vilde gaa med til disse Betingelser. Det var beklageligt, at Restauratøren var kommet i en saadan Situation, men det var vanskeligt at føre en saadan Forretning i disse Tider, og han var egentlig uden Skyld deri. Taleren anmodede om,

at Parkudvalget snarest mulig maa faa Meddelelse om Byraadets Vedtagelse, saa der kan blive forhandlet med Kreditorerne om Sagen.

Borgmesteren beklagede ogsaa den Mand, som overtog Vennelyst paa et saa vanskeligt Tidspunkt; han var vist en udmærket Mand, og han havde ofret sine Sparepenge paa Forretningen. Men man maatte ogsaa se paa Kommunens Interesse, og man var altsaa gaaet med til foreløbig at give Afkald paa Lejen i 5 Maaneder i Haab om, at han senere vil kunne betale dette Beløb. Budgetudvalget havde ment at tage nogle Reservationer overfor Leverandørerne, og antagelig kunde Byraadet gaa med dertil.

Johanne Berg var paa det rene med, at der næppe blev gjort Indsigelse mod de 2 Punkter, hvorimod det var tvivlsomt, at Kreditorerne vilde gaa med til Punkt 2 angaaende Renter af Bank- og Kassekredit.

Borgmesteren svarede, at de havde sikret sig i hans Indbo og Inventar.

Stecher Christensen oplyste, at to store Firmaer havde kautioneret for 55000 Kr. i Banken, og til Gengæld havde de faaet Sikkerhed i Restauratørens Indbo, Inventar og Service o. s. v., som han selv havde købt for 65000 Kr. Der var intet at sige til, at de store Leverandører under Moratoriet maa overtage Forrentningen af Laanet.

J. R. Fanger havde ikke noget derimod, men Logikken var ikke helt rigtig, naar ellers alt fra Dato skulde betales kontant.

Johanne Berg fandt, at Bestemmelsen om Renterne var en væsentlig Indskrænkning i Tilbudet, og hvis ikke Kreditorerne vilde gaa med dertil, maatte Parkudvalget komme til Byraadet igen med Sagen.

Stecher Christensen havde ikke noget imod, at det blev formet som en Henstilling til Kautionisterne, at de skal betale Renten under Moratoriet. Der var ogsaa Renter af forskellige Veksler o. s. v., og hvis denne Rente ikke skulde betales, var det at stille de to Kreditorer bedre end de andre.

I. C. Sørensen kunde tiltræde, at det blev formet som en Henstilling. Maaske vilde de to Kreditorer hævde, at de har en privilegeret Stilling gennem deres Pantebrev; men det kunde saa ogsaa gøres opmærksom paa, at Kommunens Huslejekrav er privilegeret fremfor det andet, og naar Kommunen viste Velvilje, burde de andre ogsaa gøre det, da deres Stilling er mindre sikker.

Det vedtoges at overlade Parkudvalget at ordne Sagen paa bedst mulig Maade.

10. (J. Nr. 29¹—1940). Fastsættelse af **Pension** til Kedelpasser ved Gasværket M. A. Madsen.

Pensionen fastsattes til 2497,78 Kr. fra 1. Juli 1940.

11. (J. Nr. 29²—1940). Fastsættelse af **Pension** til Retorthusarbejder R. J. Sørensen.

Pensionen fastsattes til 2400 Kr. fra 1. Juli 1940.

12. (J. Nr. 29³—1940). Fastsættelse af **Pension** til Arbejdsmand ved Gasværket A. Sørensen.

Pensionen fastsattes til 982,40 Kr. fra 1. Juni 1940.

13. (J. Nr. 406—1940). Fastsættelse af **Pension** til Arbejdsmand ved Gasværket Chr. Jungs Enke.

Pensionen fastsattes til 1100 Kr.

14. (J. Nr. 405—1940). Fastsættelse af **Pension** til Kontorassistent R. Mathiassens Enke.

Pensionen fastsattes til 698,07 Kr.

15. (J. Nr. 415—1940). Indstilling fra Lønudvalget om, at den Kontorassistent E. A. Lunds Enke ydede **Understøttelse** bortfalder fra Udgangen af Juli Maaned d. A.

Tiltraadtes.

16. (J. Nr. 12⁴—1940). Indstilling fra Socialudvalget om Bevilling af **personligt Tillæg** efter Folkeforsikringslovens § 40 til Alders- og Invaliderentenydere.

Indstillingen vedtoges.

17. (J. Nr. 12⁵—1940). Indstilling fra Socialudvalget om Bevilling af **Huslejetilskud** efter Lov af 7. Maj 1937 til Aldersrentenydere.

Indstillingen vedtoges.

18. (J. Nr. 16⁴—1940). Indstilling fra Socialudvalget om Bevilling af **Tillægshjælp** efter Forsorgslovens § 293, Stk. 2, til Arbejdsløshedsunderstøttelse og Invaliderente.

Indstillingen vedtoges.

19. (J. Nr. 32²—1940). Indstilling fra Socialudvalget om, at P. L. D. Madsen anbringes paa Horsens **Tvangsarbejdsanstalt** i 6 Maaneder.

Indstillingen vedtoges.

20. (J. Nr. 418—1940). Skrivelse fra Havneudvalget om, at der er bevilget fhv. Fyrbøder Carl Hede-gaard fuld **Løn under Sygdom**.

Fra Lønudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Fremsendes til Byraadet, idet Lønudvalget under de foreliggende Forhold tiltræder, at der ydes den paagældende fuld Løn i Maj og Juni Maaned d. A.

Under Henvisning til Bestemmelsen i Tjenestemandesregulativets. § 11, Stk. 4, henstiller man, at det paalægges de respektive Udvalg at overlade til Byraadet at træffe Afgørelse i Sager af den her omhandlede Art.«

Borgmesteren havde ikke noget imod, at man tiltræder Lønudvalgets Henstilling for at faa en ensartet Behandling af disse Sager.

Tiltraadtes.

21. (J. Nr. 126⁷—1940). Andragende fra Maler Carl Chr. Sørensen om Garanti for Laan til **Huslejetilskud** i »Ringgaarden«.

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling:

»Skønt det efter Loven normalt kræves, at en Lejer for at kunne faa Huslejetilskud i Henhold til Reglerne om Huslejetilskud til mindre bemidlede, børnerige Familier skal have haft Bopæl i Kommunen i de sidst forløbne 3 Aar, skal man dog efter Omstændighederne indstille, at der i det foreliggende Tilfælde gives Dispensation, saaledes, at Ansøgeren godkendes som berettiget til Huslejetilskud efter Lovens Regler. Samtidig skal man indstille, at Kommunen til delvis Betaling af Indskud paatager sig Garanti for et Laan paa 250 Kr., der maa optages paa de for saadanne Laan normalt gældende Vilkaar.«

Indstillingen vedtoges.

22. (J. Nr. 422—1940). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Overenskomst mellem Aarhus Kommune, Viby Sogneraad og Gaardejerne Karl Jakobsen og Rasmus Pedersen, Viby, om Ordning af Afløbsforholdene fra **Viby Mosegaard** og nogle tilstødende Arealer.

Fra Stadsingeniøren forelaa følgende Erklæring:

»Overfor den af Viby begærede Landvæsenskommission vedrørende Rensningsanlæg og Hovedkloaker har Gaardejer Karl Jakobsen

af Viby nægtet at betale noget Bidrag, idet han henviste til en Deklaration, han havde med Rasmus Petersen, Viby Mosegaard, ifølge hvilken denne skulde modtage Spildevand til Aaen fra hans Arealer mod at faa Vej-Ret til de af ham omlagte Veje. Af vedlagte Overenskomstforslag ses den Passus, han paa-beraabte sig. Han hævdede, at det nu paa hvilede Aarhus Kommune at betale dette Bidrag, der i første Omgang beløber sig til 38000 Kr. Ved samme Møde hævdede jeg paa Byens Vegne, at denne Deklaration var uden Betydning, da Aaen ikke mere maatte modtage Spildevand, men kun Overfladevand, som en Grundejer altid er pligtig til at modtage fra højere liggende Arealer. Ved at indrette Kloaksystemet saaledes, at Overfladevandet ledes under Banen til Mosegaardens Areal, vilde spares 23000 Kr., og Aarhus Kommune maatte i saa Fald sørge for en Grøft og et mindre Stykke Rørledning, og dette vilde koste 5 á 6000 Kr.

Gennem flere Forhandlinger er Viby Sogneraad nu kommen saa vidt med Karl Jakobsen, at han indrømmer sin Pligt til at rense Vandet og derfor alligevel vil betale i alt Fald Mindstebeløbet 15000 Kr. til de ny Kloaker, men senere i Forening med Rasmus Petersen 20000 Kr., og han er derefter indgaaet paa, at Bestemmelsen om Kloaker over Mosegaarden slettes af Deklarationen mod, at ogsaa Bestemmelsen om Vejrettighederne udgaar. Da de hidtil anlagte Veje allerede er offentlige, og Resten først behøver at anlægges efter 1950, har denne Bestemmelse ingen Betydning for Byen, hvorfor jeg skal anbefale denne Ordning.

De resterende 18000 Kr. skal saa Aarhus bidrage til, idet Udgiften til Grøft og Rørledning spares. Ved et Møde, hvori Gartner H. P. Jensen og jeg deltog, foreslog jeg, efter at have orienteret Borgmesteren derom, at Aarhus skulde give sit Bidrag ved at købe sig Ret til at afvande til Viby Rensningsanlæg senere, for samme Pris som Kongsvangarealerne giver, nemlig ca. 8 Øre pr. m², da de ligesom Mosegaarden maa anlægge en Pumpestation. Dette andrager for ca. 12 ha. ca. 10000 Kr., som man formentlig kan betale i Afdrag paa lige Fod med Viby Grundejere, og dette vil Viby gaa med til, saaledes som det er udtrykt i vedlagte Overenskomstforslag. Jeg skal anbefale denne til Vedtagelse, da den giver Kommunen en Afvandingsmulighed, som kan blive aktuel senere, og frigør Arealet for Forpligtelsen til at lave Foranstaltninger til Bortledning af Overfladevandet fra de ovenfor liggende 20 ha. store Arealer.«

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller at tiltræde Forslaget.

Indstillingen vedtoges.

23. (J.Nr. 191⁶—1941). Andragende fra »**Ringgaarden**« om Forhøjelse af Opførelsessummen med 5000 Kr. til Anskaffelse af Bronzelister.

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling:

»Efter Omstændighederne skal man indstille, at Entreprisesummen for »Ringgaarden« forhøjes med 5000 Kr. til Bronzelister, saaledes at Statslaanet og Kommunens Garanti herfor forhøjes i Forhold dertil.«

Borgmesteren erindrede om, at man et Par Gange havde afslaaet dette Andragende;

nu havde de faaet Indenrtgsministeren til at anbefale det, og Udvalget anbefalede nu at bevilge det og haabede, at man saa var færdig.

Indstillingen vedtoges.

24. (J. Nr. 421—1940). Forslag om Henstilling til Sundhedskommissionen om Ophævelse af Bestemmelsen i Sundhedsvedtægten angaaende **Salg af Mælk paa Flasker** m. m.

Fra Viceborgmester Stecher Christensen forelaa følgende Skrivelse:

»Den nuværende Situation i vor By med megen Arbejdsløshed og økonomiske vanskelige Vilkaar for mange af vore Medborgere maa bevirke, at Byraadet medvirker til at mildne Vilkaarene for vore Medborgere, hvor dette er muligt.

Jeg anmoder derfor om at faa optaget et Punkt paa Dagsordenen paa Byraadets første Møde om en Henstilling til Sundhedskommissionen om Ophævelse af Bestemmelsen i Sundhedsvedtægten om Salg af Mælk for saa vidt angaar Bestemmelsen om, at Mælk kun maa sælges paa Flasker. Salget kan derved billiggøres. Endvidere foreslaar jeg, at det paalægges Sundhedskommissionen at optage Forhandling med Mejerierne om en mere økonomisk Distribuering af Mælken.

Forslaget fremkommer paa denne Maade for at faa Sagen endelig afgjort, inden Byraadet tager Ferie.«

B o r g m e s t e r e n oplyste, at naar Forslaget var kommet nu, skyldtes det, at Byraadet snart skulde have Ferie, og Stecher Christensen vilde gerne have det behandlet inden Ferien. Sagen havde været drøftet i Talerens Gruppe, og man

havde tiltraadt, at der rettes en saadan Henvendelse til Sundhedskommissionen.

Stecher Christensen havde i Foraaret ladet foretage en Undersøgelse over, hvorledes Mælkepriserne laa i forskellige Byer, og det viste sig, at Prisen i Aarhus laa 4—5 Øre pr. l. over de fleste Byer og for Flaskemælk helt op til 8 Øre. Der burde forhandles med Mejerierne om en mere praktisk Uddeling af Mælken, saa der kan blive en fornuftig Ordning inden Efteraaret, hvor Arbejdsløsheden igen sætter ind. Den social demokratiske Gruppe havde tiltraadt Forslaget og staar altsaa bagved det. Det var meddelt Taleren, at Ordningen med Mælk paa Flasker var meget dyr for Mejerierne, idet der var store Udgifter til Flasker, Kapsler, Maskiner o. s. v., og tillige var der et meget stort Flaskespild ved Aftapningen. Derfor var Mejerierne muligvis interesseret i en Ordning, hvorefter der foruden Mælk paa Flasker ogsaa sælges Mælk i løst Maal; det burde give en Nedsættelse i Prisen paa mindst 3 Øre pr. l, ja i adskillige Byer var der en Forskel paa 4 Øre i Prisen for Flaske-mælk og Mælk i løst Maal. Det var Byraadets Opgave at søge at billiggøre et saa vigtigt Fødemiddel, og selv om det maatte kaldes en Tilbagegang i hygiejnisk Henseende, saa maatte man i en Krisetid se bort derfra og først og fremmest søge at skaffe dem Mælk, som trængte dertil. Taleren vilde altsaa henstille til Sundhedskommissionen, at den kommer med en Indstilling til Byraadet om Ophævelse af Forholdet med Flaske-mælk og om en mere økonomisk Distribuering af Mælken, saa man kunde komme bort fra en hel Del af de mange Mælkeudsalg, der kun kunde eksistere ved at sælge alt muligt andet ogsaa.

I. C. Sørensen udtalte, at Spørgsmaalet om billig Mælk ikke alene havde Interesse for den fattigste Del af Befolkningen; det var et Spørgsmaal, som interesserede alle Husmødre, og det var ogsaa rigtigt, at Mælkeprisen var for høj. Spørgsmaalet havde ogsaa været rejst fra konservativ Side paa Rigsdagen. Grunden til de høje Priser var nærmest, at Salget ikke var ordnet saa godt, som det kunde være. Et Fald i Mælkeprisen kunde til Dels opnaas ved at gaa bort fra Flaskemælken, men det var maaske ikke saa let at gennemføre, efter at Læger og Sundhedsautoriteter nu i mange Aar havde kæmpet for denne Form. Der blev sagt, at Aarhus havde de højeste Mælkepriser i Landet; de var vist lige saa høje i København; men det saa lidt mærkeligt ud, at de Byer, som havde de højeste Priser, var dem, hvor de cooperative Forretninger arbejder sammen med de andre.

Thomas Christensen vilde hilse med Glæde, hvis man kunde faa billigere Mælk, men det kunde muligvis vare længe, før man naaede dertil. Under den sidste Krig var Taleren med til at lave noget, som man kaldte Forbrugernes Mælkforsyning, og herigennem fik man Prisen sat 5 Øre ned. Det var et lokalt Foretagende, men hvis det kunde løses lokalt, kunde man jo ikke have noget derimod. Mælken var en af de allervigtigste Fornødenheder, ikke mindst for den opvoksende Slægt; derfor burde der gøres alt muligt for at faa en rimelig Pris paa Mælk.

Hans Madsen antog, at hvis man vil bruge Mælk af ringere Kvalitet og uden Kontrol, kunde Priserne nok komme noget ned; men rent hygiejnisk vilde det vist være uklogt at gaa bort fra Mælk paa Flasker, ikke mindst hvis Mælken

skulde sælges i Forretninger, der ogsaa førte andre Varer, idet Mælken meget let kom til at lugte eller smage af disse Ting. Sundhedskommissionen kunde selvfølgelig behandle Spørgsmaalet under Hensyn til den vanskelige Situation; men Staten havde forøvrigt nedsat en Mælkekommission, som havde afgivet Betænkning, og Kommissionen krævede af Handelsministeriet, at Mælkeprisen skal sættes ned med 10 Øre pr. l. Hvordan det lod sig gøre, vidste Taleren ikke, men der maatte vel ligge et eller andet bagved. Det var vist forkert at angribe Mælkeflaskerne; Fordyrelsen skete ved den Maade, Mælken sælges paa, idet der var altfor mange Mælkeforretninger; men den Side af Sagen havde Sundhedskommissionen intet som helst at gøre med; det kunde f. Eks. Budgetudvalget være lige saa nær til, og Kommissionen kunde næppe paa Forhaand anbefale at gaa bort fra Flaskemælken.

Thomas Christensen mente ikke, at Spørgsmaalet drejede sig om Flaskemælkens Afskaffelse, men om billigere Mælk. De Folk, som ønskede det, kunde godt købe Flaskemælk, men der burde være Adgang til at købe billigere Mælk i løst Maal, og i saadanne Forretninger maatte der næppe sælges andre Varer.

E. Rolander kunde ikke erkende, at de høje Mælkepriser i Aarhus skulde skyldes de cooperative Forretninger. Mælkepriserne her havde været høje i de sidste 20 Aar i Forhold til andre Byer, og de cooperative Forretninger havde ikke noget som helst dermed at gøre; de var ikke baseret paa at skulle være konkurrerende overfor andre Handlende, men var loyale i deres Priser. Men hele Mælkehandelen i Danmark var daarligt organiseret. Det var saaledes, at alle

store Forbrugere faar Mælken til en latterlig lille Pris, og det maatte de almindelige Forbrugere betale for. Taleren var glad ved, at Landsrets-sagfører Sørensen vilde støtte Forslaget, for der burde gøres noget for at faa Prisen ned, og man kunde godt faa sund og god Mælk i løst Maal. Man kunde maaske ogsaa drive Sundhedsreglerne for vidt.

H. P. J e n s e n udtalte, at Spørgsmaalet om Mælkepriserne ikke var nyt i Aarhus. For et Aar siden, da Mælkeprisen var 36—37 Øre pr. l. i Aarhus, fik Producenterne 14 Øre, Resten gik væsentlig til Kørsel og Udbringning. Navnlig det sidste var et meget stort Spørgsmaal, idet næsten hver eneste Husstand i Byen skulde have Mælken bragt hjem, det maatte naturligvis blive dyrt. Hvis man gik bort fra de skrappe Sundhedsregler, kunde Mælken sikkert blive en Del billigere, saaledes solgte Forpagteren paa Højvang Mælk fra Stalden til 30 Øre pr. l.; det kunde altsaa nok lade sig gøre at faa Mælk 10 Øre billigere, men saa kunde man næppe opretholde den nuværende Kontrol, som Byraadet jo selv havde vedtaget. Men det vilde vel blive vanskeligt lokalt at opnaa ret meget; Spørgsmaalet maatte vist rejses paa et bredere Grundlag, for man kunde næppe tænke sig, at nogen af Mejerierne frivilligt gaar med til at ophæve deres Forretninger.

S t e c h e r C h r i s t e n s e n var klar over, at der gennem mange Aar baade fra Stat og Kommune havde været arbejdet paa at gøre Hygiejnen saa fuldkommen som mulig, baade med Hensyn til Fødevarer, Boliger o. s. v. Men der kom en Dag, hvor de fattigste ikke havde Raad til at følge med, og f. Eks. paa Boligernes Omraade var man nu ved at gaa bort fra de altfor moderne

Ting, der fordyrede Boligerne. Det samme kunde blive nødvendigt med Hensyn til Mælken. Man kunde godt beholde Flaskemælk for dem, som havde Raad og Lyst til at købe den, men der maatte ogsaa kunne skaffes billigere Mælk til dem, som ønskede det. Den nævnte Nedsættelse paa 10 Øre var vist ret tvivlsom; skulde der ske en Nedsættelse, maatte man vist søge at lave den lokalt. Naar der blev sagt, at det ikke var Flaskemælken, men den nuværende Form for Salg, der fordyrede Mælken, saa kunde det sidste ikke ændres i en Haandevending, men det kunde derimod Bestemmelsen om Flaskemælk, hvis der var Villighed fra Sundhedskommissionens Side; men hvis den fortsat vilde kværulere, maatte Byraadet indstille sig derefter, og maaske kunde det saa blive nødvendigt, at Budgetudvalget stiller et Forslag i den Retning.

B o r g m e s t e r e n mente ikke, man skulde tage de 10 Øre altfor højtideligt, for det kunde næppe gennemføres. Men det offentlige havde selv i flere Aar været ude efter at skaffe saa gode og sundhedsmæssige Forhold som muligt, og dette maatte man naturligvis betale for. Der var dog nogen Rimelighed i, at man under særlig vanskelige Forhold som i Øjeblikket søger at billiggøre nogle af de Ting, som man selv har været med til at fordyre. Man kunde vel være enige om at tiltræde Henstillingen til Sundhedskommissionen og bede den behandle Sagen saa hurtigt som muligt.

H a n s M a d s e n vidste ikke, hvor hurtigt Kommissionen kunde behandle Sagen, og det kunde næppe nytte at ville forsøge Tvang overfor denne, for Kommissionen var forholdsvis suveræn. Taleren antog dog, at Kommissionen

som sædvanlig var villig til at forhandle, men hvis den rørte ved Spørgsmaalet om de mange Mælkeudsalg, vilde Mejerierne blot svare, at det vedkom ikke Sundhedskommissionen. Hvis man altsaa ikke kunde ordne dette Spørgsmaal, maatte man ikke beskyldte Kommissionen for at kværulere; men nu kunde man jo gøre et Forsøg.

Stecher Christensen svarede, at Sundhedskommissionen aldeles ikke skulde forhandle med Mejerierne, men blot foreslaa Ophævelse af Bestemmelsen om Flaskemælk, saa vilde Spørgsmaalet om Mejerierne komme bag efter, og det kunde eventuelt ske ved en Forhandling med Byraadet. Angaaende de mange Forretninger, saa havde Sundhedskommissionen dog noget at sige angaaende, hvad der maa forhandles i Butikkerne, og derigennem kunde dette Spørgsmaal maaske løses. Det var efterhaanden næsten blevet helt uanstændigt med de mange Mejeributikker, idet man snart havde dem i hvert Hus. Hvis Sundhedskommissionen ikke vilde gøre noget ved Sagen, kunde den i hvert Fald give Byraadet Meddelelse, saa maatte andre tage sig deraf.

Borgmesteren bemærkede, at hvis man ikke kunde naa at behandle Sagen inden Ferien, kunde den jo cirkulere; men nu fik Sundhedskommissionen Anmodning om at behandle den hurtigst mulig.

Forslaget tiltraadtes.

25. (J. Nr. 280—1940). Andragende fra Udvalget til Udgivelse af »**Aarhus gennem Tiderne**« om Ændring af Bevilling til det 4. Bind.

Udvalget foreslaar, at 4. Del af Værket opgives eller foreløbig udskydes, og at en Del Stof fra det paatænkte 4. Bind optages i 3. Bind.

Desuden andrages om hertil at maatte anvende 3000 Kr. af de tidligere bevilgede 6000 Kr.

Budgetudvalget anbefaler Andragendet, idet de 3000 Kr. optages paa det kommende Aars Budget.

Tiltraadtes.
